φανείς, ὅπως κινήσας· αὐτὸ τὸ Μισσιριώτικο κολοκύθι λέγεται, κατὰ τὸ συνταχτικό, σχῆμα ἀνακόλουθο καὶ μ' ἕνα γενικώτερο τίτλο: σολοικισμός· καὶ τώρα στοχαστεῖτε πῶς πρέπει νὰ βαθμολογήτουμε ἕναν κοτζάμ Γυμνασιάρχ Αν, ἂν ὁ ἴδιος βαθμολογεῖ μὲ μηδενικὸ τοὺς μαθητές του σὰν κάνουν τέτοια λάθη. Ἀμ' ἐκεῖνο τὸ ἀνέτειλες; μπᾶ, σὲ καλό σας, κ. Ὀλύμπιε! καὶ ἡ κακόμοιρη ἡ γραμματικοῦλα φωνάζει πὼς οἱ κατάληξες τοῦ πρώτου ἀόριστου τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς εἶναι στὰ ὑγρόληκτα α -ας -ειν), ἢ μὴ τυχὸν καὶ τὸ πρότυπον ὕφος ἔχει δική του γραμματική, κ. Γυμνασιάρχα; νὰ μᾶς συμπαθᾶτε τότε, ἀλλιῶς ὅμως αὐτὸ τὸ λαθάκι σας λέγεται βαρβαρισμός.

κείμ. στ. 198. τὸν δ' αὖ ξύναιμον τοῦδε, Πολυνείκην λέγω
μετάφρ. τὸν δὲ ἀδελφὸν
τὸν Πολυνείκη λέγω ὁμαίμονα.

Ὁ Σοφοκλῆς λέγει τοῦδε δηλαδὴ τοῦ Ἐτεοκλῆ ποὺ γι' αὐτὸν μιλοῦσε παραπάνω ὁ Κρέοντας, ὅμως ὁ κ. Ὀλύμπιος θαρρεῖ φαίνεται περιττὸ νὰ μᾶς πεῖ τίνος ἀδερφό· ἴσως νὰ μὴν εἶναι καὶ τόσο σοβαρὰ τὰ πράματα ὥστε νὰ πολυσκοτιζόμαστε.

κείμ. στ. 421. μύσαντες δ' εἴχομεν θείαν νόσον.
μετάφραση. Καὶ τὸ κακὸν ἡμεῖς νὰ ὑποφέρωμεν
ἐκλείσαμεν τὰ μάτια κ' ἐκαθήμεθα.

Τὰ λόγια τοῦ φύλακα μεταφράζει στὴ μιχτὴ γλῶσσα ὁ κ. Ὀλύμπιος· ὁπὸ τοὺς στίχους αὐτοὺς ὅπως εἶναι γραμμένοι δὲ βγαίνει νόημα· λείπει ἡ διὰ (διὰ νὰ ὑποφέρωμεν).

κείμ. στ. 434. τάς τε πρόσθεν τάς τε νῦν ἠλέγχομεν
πράξεις· ἄπαρνος δ' οὐδενὸς καθίστατο.
μετάφραση. Ρωτᾶ ὁ ἕνας κι' ἄλλος ποῖος ἔθαψε
τὴν πρώτη ποιὸς τὴν ὕστερη φορὰ αὐτόν,
κανὲν ἐκεῖνη δὲν ἀρνήθηκε σ' ἡμᾶς!

εὐτυχῶς θαμαστικὸ φρόντισε νὰ βάλει μονάχος του· τώρα ποιὸν ρωτάει ὁ ἕνας κι ἄλλος θὰ τὸ μάθουμε στὴ δεύτερη παρουσία.

κείμ. στ. 454 ....ὥστ' ἄγραπτα κἀσφαλῆ θεῶν κτλ.
μετάφραση. ὥστε σὺ θνητὸς
τὴν δύναμιν νὰ ἔχῃς τὰ ἀκίνητα
τῶν οὐρανίων νόμιμα νὰ παραβῇς
Θεῶν καὶ τοὺς ἀγράφους νόμους.

Βέβαια τὸ ἀνακάτεμα τῶν λέξεων σ' αὐτὸ τὸ μέρος δὲν εἶναι ἀπ' τὰ χειρότερα ποὺ βρίσκονται στὴ μετάφραση ποὺ κάθε φορὰ μᾶς θυμίζουν τὰ Κορακιστικὰ τοῦ μακαρίτη Νερουλοῦ

ἐφάνης ἥρως εἰς τῶν Γραι—
μεγάλος—κῶν τὸ γένος.

κείμ. στ. 808—9 νέατον δὲ φέγγος
λευσσουσαν ἀελίου.
μετάφραση, καὶ τὸ ὕστατον φέγγος
τοῦ ἡλίου προσκλέπουσαν.

Ὁ Σοφοκλῆς θέλει νὰ πεῖ πὼς γιὰ τελευταία φορά· δηλαδὴ τὸ νέατον ἐπιρρηματικά· ὅπως ὅμως τὄχει ὁ κ Γυμνασιάρχ Ας, πάει νὰ πεῖ τὸ ὑστερνὸ φῶς, δηλαδὴ τὴ δύση τοῦ ἥλιου, προσβλέπουσαν. Θὰ μετάφραζε σωστὰ κατὰ τὸν ἴδιον, ἂν ὕστερα ἀπ' τὸ ὕστατον ἔθετε κόμμα καὶ πρὶν ἀπ' τὸ φέγγος τὸ ἄρθρο τό· δηλαδὴ ἔτσι:

καὶ τὸ ὕστατον, τὸ φέγγος
τοῦ ἡλίου προσβλέπουσαν.

μὰ ἡ συγγραφικὴ δεινότης ποὺ πολυσκοτίζεται γιὰ τέτοιες ψιλοδουλιές.

Καὶ στὰ τελευταῖα πιὰ ξαναδίνοντας φόρα στὸν ἐνθουσιασμό του ὁ κ. Γυμνασιάρχ Ας μεταφράζει τὸ

«γήρᾳ τὸ φρονεῖν ἐδίδαξεν» (λέξες 4)
στό: καὶ διδάσκουσιν λίαν ὀψέ,
τῆς φρονήσεως πάτη
ἡ ἀξία καὶ ἡ δύναμις εἶναι. (λέξες 13).

ἀκόμη ἕνα γράδο ἐνθουσιασμοῦ δηλαδή, καὶ ντροπιάζαμε τὶς Πινδαρικὲς λόξες! τοῦ Σταματακίου τοῦ Βάλβου ποὺ μετεγλώττισε τό:

«ὕδωρ μεν ἄριστον» (λέξες 3)
μὲ τό: τὸ ὕδωρ μὲν τὸ ἄριστον
ὑπάρχει τῶν στοιχείων
πρὸς τὸν συνήθη βίον (λέξες 12).

Τέτοια εἶναι ἀπάνου κάτου τὰ σόλοικα καὶ βάρβαρα χάλια τοῦ προτύπου ὕφους, ὕστερα ἀπὸ τόσα μπαχλιβάνικα προσόντα τοῦ κ. Γυμνασιάρχ Α, καὶ δὲ μποροῦσαν ποτὲ νὰ γίνουν καλύτερα, γιατὶ ἡ μοναδικὴ χάρη κι ἀρετὴ τοῦ βρώμικου αὐτουνοῦ ψοφιμιοῦ, ποὺ τὸ λένε καθαρεύουσα, εἶναι ποὺ δὲ μπορεῖ κανεὶς νὰ τὴ μάθει καὶ νὰ τὴ γράψει σωστή, γιατὶ εἶναι γλῶσσα ψεύτικη, καὶ γιατὶ δὲν τὴν αἰστανόμαστε κι ἂς εἴμαστε καὶ Γυμνασιάρχηδες.

Μὲ τὸ συμπάθειο

ΕΝΑΣ ΚΟΡΑΚΑΣ

ΣΥΝΝΕΦΟ

Ἄσπρα σύννεφα κυλοῦνε
μέσ' στὸ διάφαν' οὐρανό,
στὸ φεγγάρι μπρὸς περνοῦνε
καὶ φαγγρίζουν στὸ κενό.

Ὅλα, τρέχοντας διαβαίνουν
στοῦ ἀνέμου τὸ φτερό·
μιὰ ξαπλώνουν καὶ μακραίνουν,
παίρνουν σχῆμα φοβερό,

καὶ μιὰ σκίζουνται, σκορπίζουν
σὲ χιλιάδες χωριστά,
π' ἀγγελούδια σὲ θυμίζουν
Ραφαήλ, ζουγραφιστά!

Καὶ γοργὰ μακριὰ κυλοῦνε,.
δὲν τὰ φτάνει πιὰ ματιά!
Πᾶν' ἀλλοῦ νὰ διαλυθοῦνε
σὲ νεροῦ σταλαματιά!..

Πόσα ὄνειρα γυρίζουν
στῆς ζωῆς τὸν οὐρανό!
κ' οἱ ἐλπίδες τὰ φωτίζουν
σὰ φεγγάρι φωτεινό!

Πόσα ὄνειρά μου εἶδα
νὰ σκορπίσουν ὅπως σεῖς,
κι ὅμως φέγγαν στὴν ἀχτίδα
μιᾶς ἐλπίδας μου χρυσῆς!

Σὰν καὶ σᾶς τὰ εἴδωλά μου,
μὲ τοῦ χρόνου τὴ φορὰ
κουρελιάσαν στὴν καρδιά μου,
...βγῆκαν δάκρυ' ἁρμυρά!...

Χάλκη, Αὔγουστος 1904.

ΤΑΝΤΑΛΟΣ

Ο ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΕΙ...

(GRÉGOIRE S' AMUSE)

Ὁ «Θαυμάσιος Ζακυνθινὸς» κ. Γρηγ. Ξενόπουλος δημοσιεύει στὸ τελευταῖο φυλλάδιο τῶν «Παναθηναίων» τὰ κόλουθα διασκεδαστικώτατα :

... «Τὸ βιβλίον τοῦ κ. Ταγκοπούλου ἀπὸ σελίδας 78, περιέχει—ἀρχίζω ἀπὸ τὸ τέλος - ἓν ἀρκετὰ ὡραῖον καὶ πολὺ πρωτότυπον διήγημα, «Τάφος στὸ γιαλό», ἓν ἄλλο διήγημα τρυφερὸν ἀλλ' ἀδυνατώτερον ἀπὸ τὸ πρῶτον, «Χρυσαυγή», καὶ ἕνα δρᾶμα τρίπρακτον μετὰ προλόγου, «Ζωντανοὶ καὶ Πεθαμμένοι», ἀδυνατώτερον ἀπ' ὅλα.

Τὸ δρᾶμα αὐτὸ ἔχει θέσιν, δηλαδὴ ὑποστηρίζει μίαν ἰδέαν. Μάλιστα· ἡ ἰδέα του μᾶς εὑρίσκει ἐντελῶς συμφώνους καὶ δὲν ἠμποροῦμεν παρὰ νὰ σφίξωμεν τὸ χέρι τοῦ κ. Ταγκοπούλου ὡς ὀπαδοὶ καὶ θιασῶται. Καὶ ποῖος εἶπεν ὅτι πρέπει νὰ ἐπαναπαυθῶμεν εἰς τὰ ἐρείπια τοῦ Παρθενῶνος τῶν Προγόνων, ὡς πεθαμμένοι, καὶ ὄχι νὰ προετοιμάσωμεν, ὡς ζωντανοί, θεμέλια διὰ τοὺς ἀπογόνους, ποῦ θὰ κτίσουν ἐπάνω εἰς αὐτὰ τὸν ἰδικόν των, τὸν νέον Παρθενῶνα ; Σὲ τέτοιες περιστάσεις, οἱ θαυμάσιοι Ζακυνθινοὶ λέγουν : «Ἔχεις δίκιο καὶ κτυπήσου».

Ὅποιος ὅμως εἶπεν εἰς τὸν κ. Ταγκόπουλον ὅτι τὸ δρᾶμα του εἶναι «ἔργον δημιουργικὸν» τὸν ἐγέλασε. Εἰμπορεῖ νὰ πευθύνεται εἰς τὸν νοῦν, εἰμπορεῖ νὰ εἶναι γραμμένον εἰς μίαν γλῶσσαν ποὺ εὐφραίνει τώρα—ὕστερα μίαν τάξιν γλωσσομανῶν καὶ τοὺς κάμνει νὰ βλέπουν δημιουργίας καὶ μέσα εἰς τὸ χάος, ἀλλὰ τὴν αἴσθησιν, τὴν καρδιὰ τὴν ἀφίνει ἀνέγγιχτην. Καμμία, ἡ ἐλαχίστη συγκίνηση, προερχομένη ἀπὸ τὴν τέχνην τοῦ δραματικοῦ. Μολονότι ὁ κ. Ταγκόπουλος μᾶς βεβαιώνει ὅτι ἔδρωσε διὰ νὰ πλάσῃ ἀνθρώπους ζωντανούς, οἱ ἥρωές του ὅλοι εἶναι νευρόσπαστα. (Πολὺ φυσικά! διὰ νὰ ἱδρώνῃ κανείς, θὰ 'πῃ ὅτι δὲν τὸ ἔχει ἔμφυτον· καὶ ἄμα δὲν τὸ ἔχῃ ἔμφυτον νὰ ζωντανεύῃ ἀνθρώπους, ἂς ἱδρώνῃ ὅσον θέλει!) Ἐπίσης ὁ συγγραφεὺς μᾶς πληροφορεῖ ὅτι εἰς πολλὰ μέρη τοῦ ἔργου «εἴθυσίασε ἀλύπητα τὴν Τέχνη στὴν Ἀλήθεια». Τὸν βεβαιώνω, καὶ ἂς μὲ πιστεύσῃ, ὅτι αὐτὸ δυστυχῶς διὰ τὸν πρόλογόν του καὶ διὰ τὸ δρᾶμα του, δὲν τὸ ἔκαμε πουθενά. Ζωὴ τῆς Τέχνης εἶναι μόνον ἡ Ἀλήθεια, καὶ μόνον ἡ ζωὴ τῆς Τέχνης λείπει ἀπὸ τὲ ἔργον του.

Δὲν ἠξεύρω ἂν ὁ κ. Ταγκόπουλος φρονῇ αὐτὰ ποὺ γράφει, ὅτι δηλαδὴ «μὲ τὴν Πρόληψη ζεῖ κανεὶς λεύτερα», καὶ ὅτι «ἡ ζωὴ κατου ἀπὸ τὴν Ἀλήθεια εἶναι σκλαβιά». Οἱ καλλιτέχναι ὅμως φρονοῦν τὰ ἐναντία : μόνον κάτου ἀπὸ τὴν Ἀλήθεια ἡ ζωή των καὶ ἡ Τέχνη των εἶναι ὡραία. Ἕως νὰναγνωρίσῃ τουλάχιστον αὐτὸ ὁ κ. Ταγκόπουλος, ἂς ἀφίσῃ κατὰ μέρος τὰ δράματα καὶ ἂς παρηγορηθῇ μὲ τὸ νὰ εἶναι. ὡς δημοσιογράφος, ὁ κῆρυξ, ὁ ἀπόστολος καὶ ὁ ὑπέρμαχος τῆς Ἰδέας. Ἢ μήπως νομίζει ὅτι εἶναι μικρὸν καὶ αὐτό ;

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ»

ΣΗΜ.· τοῦ «ΝΟΥΜΑ» : Ἔχεις δίκιο καὶ χτυπήσου !

ΠΟΡΤΡΑΙΤΑ

ΣΤΟΝ ΚΥΠΑΡΙΣΣΩΝΑ ΜΑΣ

Ὁ ἥλιος ἐβασίλευε κάτω πρὸς τἄφτασα πέλαγα. Ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς κορμοὺς τοῦ ἐλαιῶνα ἐπερνοῦσαν ὡσὰν χρυσοκίτρινη ψιχάλα οἱ στερνὲς ἀχτῖνες. Σκύβοντας πρὸς τὴ γῆ, χαμηλώνοντας πρὸς τὰ ξερὰ χόρτα τὸ κεφάλι, ἐκοίταζα τ' ὅραμα. Μέσα ἀπὸ τὸ φανταστικὸ ἐτοῦτο δάσο, ποῦ μόνο ψηλοὺς κορμοὺς ἐφάνταζε πῶς εἶχε παράξενων δεντρῶνε, ἔβλεπα τὰ μακρυνὰ ἀκρογιάλια καὶ τὴν ἀτέλειωτη θάλασσα κατὰ τὴ Μπαρμπαριά. Οἱ κορμοὶ ὡσὰν λαμπάδες κατάφωτοι, καὶ στὸ βάθος ἡ θάλασσα μὲ μιὰ δύση χρυσορόδινη. Ἔγερνα τώρα ἀκόμα καὶ τὸ χόρτο ἐμύριζε βαθειὰ καὶ τὸ χῶμα ἀνάσαινε. Φαίνοταν ἡ θάλασσα γαλάζια καὶ πράσινη, κ' ἕνα πανάκι βαρκούλας στενὸ-στενὸ σὰν φτερὸ γλάρου. Κ' ἔπεφταν ἥσκιοι. Γιατὶ τὰ δέντρα ἐχαμήλωναν, ἔσκυβαν καὶ κεῖνα στὴ γῆς, κ' ἔβλεπα τὰ φύλλα τους ποῦ ἐτρέμανε. Τὰ ψηλὰ χόρτα τώρα δὲ φάνταζαν καλάμια, παρὰ μ' ἄγγιζαν στὰ χέρια, σὰν περπατοῦσα ἀργὰ γιὰ τ' ἀκρογιάλι. Ἀπὸ τὴ μεριὰ ἐτούτη εἶδα νὰ διαβαίνῃ ἡ ψηλή, ἡ ἴδια κοπέλα μὲ τὸ χλωμὸ πρόσωπο. Τὰ μάτια ἐγυάλιζαν στὶς στερνὲς ἀχτῖνες, σὰν στάλες δροσιᾶς ποῦ λυώνει στὰ πλατειὰ κίτρινα φύλλα. Τὰ μαλλιὰ σὰν φείδια διπλωμένα στὸ κεφάλι, ποῦ τὄγερνε στὴ γῆ, καὶ τὸ κορμὶ λεύτερο καὶ λιανό. Ἔσκυψα πάλε καὶ τὴν εἶδα μισοφωτισμένη ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς κορμοὺς μὲ τὶς δλόστερνες θαμπὲς ἀχτῖνες. Καὶ βαθειὰ ἡ θάλασσα πάντα καὶ τ' ἀκρογιάλια. Πῶς ἐτούτη τὴν εἰκόνα κάπου ξανὰ τὴν εἶδα περσότερο ἀπὸ ὠχροπράσινη, βαθύτερα θαμπή, σὰν σὲ δάσο μὲ πεσμένα φύλλα κίτρινα ποῦ ἀνταναφέγγανε τὶς στερνὲς ἀχτῖνες; Καὶ θὰ εἶταν ὁ ἥλιος στὴ δύση του, βουρκωμένα δάκρυα τὰ σύνεφα, γιατὶ καὶ τὰ φύλλα εἶχαν στάλες δροσιᾶς. Κάτου τὰ νερὰ μαυρολογούσανε, καὶ οἱ στερνὲς εἰκόνες ἦταν μισοφώτιστες, γιατὶ στερνὲς χεινοπωριάτικες ἀχτῖνες πέφτανε στὰ φύλλα ποῦ ἐτρέμανε. Καὶ τότες, ἢ τώρα, τὴν εἶδα μὲ θαμπὴν ἀναλαμπὴ νὰ κρατάῃ κόκκινα λουλούδια στὰ χέρια, σὰν ἄγριες ἀνεμῶνες—ἢ νὰ ἦταν κάποια ἄκρη ἄλικου μαντηλιοῦ, γιατὶ γυρίζοντας τὸ κεφάλι τὸ μισὸ κατὰ μένα καὶ τὸ μισὸ πρὸς τὴ δύση, εἶδα ποῦ ἐλάγκεψε μιὰ κόκκινη γραμμὴ στὸ στόμα – στὴν ἄκρη ἀπὸ τὸ στόμα. Κι' ἄκουσα ἕναν ἠχὸ σὰν τσάκισμα καλαμιᾶς. Μοῦ φάνη ὕστερα πῶς ἀναστέναξε, ἢ πῶς